

Πλαστικές σακούλες: η άνοδος, η πτώση και όσα πρέπει να γνωρίζετε

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Κάθε χρόνο χρησιμοποιούνται ένα τρισεκατομμύριο πλαστικές σακούλες παγκοσμίως, αριθμός που μεταφράζεται σε περίπου δύο εκατομμύρια κάθε λεπτό.

Η συχνότητα της χρήσης διαφοροποιείται σημαντικά ανά χώρα, από **400 και πλέον ανά άτομο** σε πολλές χώρες της ανατολικής Ευρώπης σε μόλις τέσσερις σε χώρες όπως η Δανία και η Φινλανδία.

Οι πλαστικές σακούλες κατασκευάζονται από **φυσικούς πόρους** που σύντομα θα εξαντληθούν, όπως είναι το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο και συχνά χρησιμοποιούνται για λίγα μόνο λεπτά.

Από την άλλη πλευρά, η ολέθρια επίπτωσή τους στο περιβάλλον διαρκεί για εκατοντάδες χρόνια: στην ουσία θρυμματίζονται σε χιλιάδες μικροσκοπικά τεμάχια και δεν βιοδιασπώνται ποτέ.

—Το πλαστικό: ευχή και κατάρα

Κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα, **το πλαστικό κυριολεκτικά κατέκλυσε τον πλανήτη**. Από τη μία πλευρά πρόκειται για ένα θαυματουργό υλικό **μεωφέλιμες εφαρμογές** που εκτείνονται από την κατασκευή ιατρικών συσκευών μέχρι ελαφρύτερων και ως εκ τούτου λιγότερο ενεργοβόρων οχημάτων.

Από την άλλη πλευρά, το πλαστικό είναι μια **κατάρα** που επέτρεψε την μαζική παραγωγή φθηνών και αναλώσιμων προϊόντων που μετά τη χρήση τους κατακλύζουν τις χωματερές, μολύνουν τους υδροφόρους ορίζοντες και τους ωκεανούς, κυριολεκτικά πνίγουν την άγρια ζωή και υποβαθμίζουν το φυσικό τοπίο.

Τα πλαστικά περιέχουν διάφορες **πρόσθετες ουσίες** και έχουν συνδεθεί με υγειονομικούς κινδύνους συμπεριλαμβανομένων ορισμένων ειδών καρκίνου και προβλημάτων γονιμότητας.

Παρότι τα πλαστικά μπορούν να **ανακυκλωθούν** και να επαναχρησιμοποιηθούν, η πλειονότητα των προϊόντων απορρίπτεται στο περιβάλλον.

Ίσως κανένα από αυτά τα προϊόντα δεν αντικατοπτρίζει με μεγαλύτερη πληρότητα το πρόβλημα της υπερκαταναλωτικής κοινωνίας όσο η πλαστική σακούλα.

—Δράσεις κατά της πλαστικής σακούλας

Εξαιτίας του πλήθους των περιβαλλοντικών και υγειονομικών προβλημάτων που συνδέονται με τις πλαστικές σακούλες, πολλές κοινότητες σε όλο τον κόσμο έχουν προσπαθήσει να **“απεξαρτηθούν”** επιβάλλοντας απαγορεύσεις ή πρόστιμα.

Το παλαιότερο ισχύον τέλος χρήσης της πλαστικής σακούλας θεσπίστηκε στη **Δανία** και χρονολογείται από το **1993**. Η επιβάρυνση αυτή επιβάλλεται στους κατασκευαστές πλαστικών σακουλών και εξαρτάται από το βάρος της σακούλας.

Το κόστος μετακυλήθηκε διαδοχικά στον τελικό καταναλωτή με αποτέλεσμα η χρήση της πλαστικής σακούλας να μειωθεί σε ποσοστό 60%.

Η **Ιρλανδία** ήταν η πρώτη χώρα που θέσπισε τέλος χρήσης της πλαστικής σακούλας απευθείας στον καταναλωτή το 2002. Τα 15 λεπτά του Ευρώ ανά πλαστική σακούλα βάρυναν τόσο πολύ στην καταναλωτική συνείδηση που η χρήση του προϊόντος μειώθηκε κατά 90% μέσα σε πέντε μήνες από την έναρξη εφαρμογής του μέρους.

Το 2007, λόγω μιας σχετικής ανάκαμψης στη χρήση, η επιβάρυνση αυξήθηκε στα 22 λεπτά, με στόχο η ετήσια χρήση να διατηρηθεί στα επίπεδα των 21 πλαστικών σακουλών ανά άτομο.

Άλλες **ευρωπαϊκές χώρες** όπου οι καταναλωτές επιβαρύνονται με το κόστος χρήσης της πλαστικής σακούλας είτε δια νόμου είτε δια ιδιωτικών πρωτοβουλιών είναι το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Λιθουανία και η Ολλανδία.

Σημειώνεται ότι στις 16 Απριλίου 2014, το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** ψήφισε υπέρ της μείωσης της χρήσης πλαστικής σακούλας κατά **80% μέχρι το 2019** και ενδιάμεσο στόχο τη μείωση κατά το ήμισυ ως το 2017 με έτος βάσης το 2010.

Ο νέος νόμος θα εφαρμοστεί σε ελαφρές πλαστικές τσάντες πάχους μικρότερου από 50 μικρομέτρα.

—Επιπτώσεις στην άγρια ζωή

Σύμφωνα με έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “στη **Βόρεια Θάλασσα**, στο στομάχι του 94% των νεκρών πουλιών εντοπίστηκαν ίχνη πλαστικού.

Θρύμματα από πλαστικές σακούλες έχουν εντοπιστεί στο **πεπτικό σύστημα** διαφόρων ειδών πανίδας που κινδυνεύουν με εξαφάνιση όπως πράσινες χελώνες, χελώνες καρέτα-καρέτα, δερματοχελώνες, θαλάσσια πουλιά άλμπατρος και θαλάσσιες φώκες.

Συνολικά, 267 είδη απειλούνται από τη διείσδυση θαλάσσιων απορριμμάτων στο πεπτικό τους σύστημα.

Η Αυστραλία επέβαλε την πρώτη απαγόρευση στη χρήση πλαστικής σακούλας το 2003 για να προστατεύσει τις **φάλαινες** που μετανάστευαν από τη θαλάσσια περιοχή της Τασμανίας.

—Επιπτώσεις στην κοινωνία

Εκτός από την άγρια ζωή, η πλαστική σακούλα συνδέεται με την εξάπλωση της **ελονοσίας** στην Κένυα όπου χρησιμοποιείται για τη μεταφορά νερού και με **πλημμύρες** στο Μπανγκλαντές, το Καμερούν και τις Φιλιππίνες όπου πλαστικές σακούλες φράσσουν τους αγωγούς ομβρίων υδάτων στις πόλεις.

Οι περιπτώσεις ασφυξίας **αγελάδων** έχουν ευαισθητοποιήσει τα κέντρα λήψης αποφάσεων στο “κτηνοτροφικό” Τέξας, αλλά και τις θρησκευτικές κοινότητες της Ινδίας όπου θεωρείται ιερό ζώο.

Στη Νουακσότ, πρωτεύουσα της **Μαυριτανίας** στη βορειοδυτική Αφρική, το 70% των θανάτων των ζώων κτηνοτροφίας αποδίδεται στην κατάποση πλαστικών σακουλών. Στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα μεγάλα θύματα είναι οι **καμήλες**.

Στη Νότιο Αφρική όπου οι πλαστικές σακούλες “φυτρώνουν” σε δέντρα και θάμνους έχουν άτυπα ανακηρυχθεί σε “εθνικό άνθος”.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η αυστηρότερη νομοθεσία κατά της πλαστικής σακούλας ισχύει στη **Ρουάντα** όπου από το 2008 και μετά οι ξένοι επισκέπτες υποχρεώνονται να αποθέσουν τις πλαστικές σακούλες που κουβαλούν στο αεροδρόμιο. Ωστόσο δεν είναι γνωστό κατά πόσο το μέτρο πετυχαίνει στις αγροτικές περιοχές όπου ανθίζει μια μαύρη αγορά πλαστικής σακούλας.

Το βέβαιο είναι ότι η **υπερκαταναλωτική κοινωνία** δεν έχει πληρώσει ακόμα το τίμημα της χρήσης πλαστικής σακούλας. Η μείωση της χρήσης αναλώσιμων πλαστικών τσαντών δεν αποτελεί παρά ένα μικρό βήμα της μετάβασης προς μια κοινωνία που θα ανακυκλώνει, θα επαναχρησιμοποιηθεί και θα προστατεύει τους φυσικούς πόρους και το περιβάλλον.

Πηγή:econews